

ОПШТИНА ЛУЧАНИ

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УПРАВЉАЊЕ МИГРАЦИЈАМА ЗА ПЕРИОД ОД 2023.
ДО 2027.ГОДИНЕ**

Лучани, децембар, 2023. године

САДРЖАЈ:

1. Уводна реч председника општине Лучани.....	3
2. Шта је локални акциони план.....	4
3. Захвалност учесницима у процесу локалног акционог планирања.....	6
4. ПОГЛАВЉЕ 1. Основни подаци о општини.....	7
5. ПОГЛАВЉЕ 2. Подаци о мигрантима на територији општине.....	13
6. ПОГЛАВЉЕ 3. Анализа ситуације и закључци.....	15
7. ПОГЛАВЉЕ 4. Приоритетне циљне групе.....	19
8. ПОГЛАВЉЕ 5. Општи и специфични циљеви.....	20
9. ПОГЛАВЉЕ 6. Активности.....	22
10. ПОГЛАВЉЕ 7. Ресурси и буџет.....	27
11. ПОГЛАВЉЕ 8. Аранжмани за примену.....	27
12. ПОГЛАВЉЕ 9. Праћење и оцена успешности.....	28

Уводна реч председника општине Лучани

Поштовани,

Општина Лучани определила се у наредном периоду за решавање проблема и унапређења стања у пољопривреди, социјалној заштити, запошљавању и развоју. То опредељење спроводи плански и организовано, кроз процес који је заснован на реалном сагледавању стања и потреба, али и финансијским могућностима.

У том смислу је израђен и овај Локални акциони план за управљање миграцијама а који има за циљ да се миграцијама управља на један свеобухватан начин, у складу са одрживом популационом политиком и дугорочним потребама развоја привреде и кретањима на тржишту рада, како би се претвориле у позитивну снагу за даљи економски и социјални развој локалне заједнице

Локални акциони план за управљање миграцијама је документ којим се показује солидарност и политичка воља да се побољша положај и пружи једнаке могућности свим мигрантским групама које бораве на територији наше општине са посебним освртом на избегла, интерно расељена лица и повратнике по основу споразума о реадмисији, који припадају категоријама најугроженијих лица и која очекују помоћ локалне заједнице у остваривању својих права.

Основ за решавање мигрантских питања чини сарадња Локалне самоуправе, Повереништва за избеглице, Црвеног крста, Центра за социјални рад општине Лучани, свих јавних институција, установа и невладиних организација који су се овом приликом окупили на заједничком задатку.

Због својих универзалних вредности Локални акциони план користи свим заинтересованим и одговорним институцијама, организацијама и појединцима да реализују планиране активности и реше многобројне проблеме миграната.

Захваљујем се свим учесницима у креирању Локалног акционог плана за управљање миграцијама на територији општине Лучани.

С поштовањем,

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ ЛУЧАНИ

Миливоје Доловић

Шта је Локални акциони план за унапређење положаја миграната

Локални акциони план представља план акције за спровођење мера и активности неопходних за достизање утврђених циљева из области управљања миграцијама, у складу са одрживом популационом политиком и дугорочним потребама развоја привреде

У оквиру овог документа, под управљањем миграцијама подразумевамо уређен систем који сачињавају јасна миграциона политика и планско и организовано управљање миграционим токовима, уз одговарајући допринос регулисању миграција на националном и глобалном нивоу. Планско и организовано управљање миграцијама подразумева праћење спољних и унутрашњих миграционих кретања и спровођење активности које ће довести до подстицања регуларних и сузбијања нерегуларних миграција.

Процес локалног акционог планирања подразумева пре свега утврђивање потреба различитих категорија лица у процесу миграција и предвиђања мера и активности у циљу унапређења њиховог положаја

У овом документу под процесом локалног акционог планирања подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене, значајне за живот ових лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода.

Циљне групе – категоризација мигрантских група

Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица**¹ је особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може, или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. године проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу.

Статус избеглице у Републици Србији, Комесаријат за избеглице и миграције признаје у складу са Законом о избеглицама („Службени гласник РС”, број 18/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/02 - СУС и „Службени гласник РС”, број 30/10).

Интерно расељена лица² су она лица која су била присиљена да напусте своје домове, али су остала у границама своје државе. Разлози због којих су они били присиљени да напусте своје домове су различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права.

Повратници по основу Споразума о реадмисији³ су лица која су добровољно или присилно враћена из држава у којима су неосновано боравила (одбијен захтев за азил, истекла виза) у земље порекла, на основу потписаног споразума о реадмисији између Европске заједнице и Републике Србије.

Споразум између Републике Србије и Европске уније о реадмисији лица која незаконито бораве који је ступио на снагу 01. јануара 2008. године уговорне стране су регулисале процедуру

¹ (<http://en.wikipedia.org/wik/Refugee>)

² (http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

³ http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/lat/pdf/predlozi_zakona/3118-12Lat.pdf

повратка особа које не испуњавају или више не испуњавају услове за улазак или боравак на територији државе уговорнице.

Спречавање нелегалних миграција и прихват и интеграција повратника по основу Споразума о реадмисији су један од улова за стављање Републике Србије на Белу шенген листу.

У циљу испуњавања својих обавеза Влада Републике Србије усвојила је Стратегију реинтеграције повратника по онову Споразума о реадмисији 13. фебруара 2009. године („Службени гласник РС“, број 15/09).

Избеглице према Закону о азилу и привременој заштити - странци којима је, одлуком надлежног органа, одобрено право на уточиште или супсидијарну заштиту. Право на уточиште је право на боравак и заштиту које се даје избеглици на територији Републике Србије за кога надлежни орган утврди да оправдано страхује од прогона у држави порекла или држави уобичајеног боравишта. Супсидијарна заштита је заштита коју Република Србија одобрава странцу који би у случају повратка у државу порекла или државу уобичајеног боравишта био изложен трпљењу озбиљне неправде и који не може или који се због такве опасности не жели ставити под заштиту те државе.

Тражилац азила - јесте странац који је поднео захтев за азил на територији Републике Србије о којем није донета правноснажна одлука. То значи, да су та лица, у складу са важећом законском регулативом, на територији Републике Србије затражила неки од видова међународне заштите на законом прописан начин. У складу са одредбама закона које се односе на смештај и обезбеђивање основних животних услова за лица која траже азил, Влада Републике Србије оснива центре у којима они бораве и у буџету обезбеђује средства за функционисање центра. Привремена заштита је заштита која се одобрава одлуком Владе у случају масовног прилива расељених лица која се не могу вратити у државу свог порекла или државу уобичајеног боравишта.

Ирегуларни мигранти (мигранти у потреби без утврђеног статуса)- странци који немају законски основ за боравак на територији те стране државе. То су странци који незаконито улазе на територију друге државе (улазак ван граничног прелаза, улазак са фалсификованом или нерегуларном исправом или улазак без путне исправе) или странци који законито улазе на територију друге државе, али је не напусте након што изгубе основ боравка (на пример, након истека важења визе). У овом документу овај термин се односи на лица која немају регулисан статус на територији Републике Србије, који су ушли из суседних земаља, а пореклом су већином из ратом захваћених подручја Блиског Истока и Африке. Не задржавају се на територији Републике Србије и немају намеру да затраже азил.

Под термином који означава мигрантске групе које су заступљене у Републици Србији, па тиме делом и на територији општине Лучани, разликујемо групације које до сада најчешће нису биле у агендама Локалних акционих планова јединица локалне самоуправе:

- **жртве трговине људима;**
- **учесници економских миграција**, које можемо идентификовати као две подгрупе:
 - актери унутрашњих миграција
 - дијаспора и емиграција – потенцијални повратници у земљу порекла.

Жртва трговине људима - свако физичко лице подвргнуто трговини људима. Трговина људима је врбовање, превоз, пребацивање, предаја, продаја, куповина, посредовање у продаји, скривање или држање другог лица, уз примену силе или претње, довођењем у заблуду или одржавањем у заблуди, злоупотребом овлашћења, поверења, односа зависности, тешких прилика другог, задржавањем личних исправа или давањем или примањем новца или друге користи, у циљу експлоатације његовог рада, принудног рада, вршења кривичних дела, проституције или друге врсте сексуалне експлоатације, просјачења, употребе у порнографске сврхе, успостављања ропског или

њему сличног односа, ради одузимања органа или дела тела или ради коришћења у оружаним сукобима. (у складу са одредбама Кривичног законика).

Иако су учесници економских миграција класификовани у две подгрупе, неки елементи су заједнички за обе групације. Наглашене миграције становништва дешавају се у оба правца: један је ка иностранству, а други ка већим градовима унутар Републике Србије. У оба случаја реч је о миграцијама из неразвијених и мање развијених у развијенија подручја. На тај начин, поједини региони не само да се демографски празне већ остају и без неопходног развојног потенцијала, чиме се озбиљно угрожава њихов економски и демографски опстанак. Миграција високообразоване али и сваке друге радне снаге је најчешће последица стања на тржишту рада у земљи порекла и боље плаћених послова и услова рада у земљама дестинације, али и могућности за усавршавање и напредовање. Све већи број високообразованих и висококвалификованих лица у иностранству може бити капитал Републике Србије. Успешни и интегрисани мигранти су по правилу мотивисани и имају ресурсе (знање, вештине, идеје, средства, контакте) да допринесу развоју земље порекла. Са друге стране, иселјавање нарочито високообразоване, али и укупне радне снаге може изазвати поремећаје на тржишту рада, јер негативно утиче на економски развој и успешност спровођења реформи. Наведени тип миграција узрокује и фискалне губитке, који се рефлектују пре свега кроз губитак пореских прихода.

Друштвене последице емигрирања младих видљиве су и кроз губитак уложеног капитала у њихово васпитање и образовање. Млади који се иселјавају односе са собом претходне инвестиције друштва и породице у њихово васпитање и школовање. Држава им омогућава школовање, добрим студентима додељује стипендије, те омогућава професионално усавршавање, али врло је честа појава да управо такви стручњаци који су друштву најпотребнији одлазе и проналазе боље запослење у другим земљама. Одлазак високообразованих у иностранство значи да је држава дестинације ових миграната добила стручњака уз минималне трошкове.

Стратешки оквир ЛАП-а одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним у сету докумената донетим на националном и локалном нивоу а од значаја су за управљање миграцијама. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај Локални акциони план узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова управљање миграцијама овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални акциони план доноси се на период од 5 година (2023-2027.год.)

Процес израде Локалног акционог плана за управљање миграцијама у општини Лучани, заснива се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- Локални–спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- Партиципативан–укључио је битне актере процеса друштвено организоване подршке различитим категоријама миграната;
- Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама за унапређење положаја миграната као и примајуће заједнице;
- Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;

За потребе процеса израде Локалног акционог плана, прикупљани су и анализирани подаци избеглих, интерно расељених лица и повратника и осталих категорија миграната у општини Лучани. Коришћене су базе података: општинског повереништва, Центра за социјални рад општине Лучани, Црвеног крста општине Лучани, Удружења Рома и састанака које је спроводио Комесаријат за избеглице и миграције.

Процес израде Плана спроведен је током децембра 2023. године.

У складу са Чланом 12. Закона о управљању миграцијама формиран је локални савет за управљање миграцијама (у даљем тексту: Савет за миграције) ради обављања саветодавних послова у вези са управљањем миграцијама на територији општине Лучани.

Савет за миграције чине представници/це локалне самоуправе као носиоци процеса и формални доносиоци овог документа, укључујући повереника за избеглице и институције система које се на локалном нивоу баве питањима миграција.

Улога и надлежност Савета је:

- креирање планова за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица и повратника којима би се на ефикасан и одржив начин задовољиле њихове потребе;
- дефинисање праваца будућег развоја;
- унапређење сопствених капацитета за планирање кроз одговарајућу обуку;
- обезбеђивање потребних података непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима;
- размену информација и учествовање на састанцима од значаја за процес планирања;
- примену усвојених метода планирања током процеса планирања;
- дефинисање циљева и праваца развоја и сарадњу са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- планирање, праћење реализације и оцену успешности примене локалног акционог плана;
- писање завршног документа;
- иницирање јавне расправе о нацрту документа и допринос да финална верзија буде предложена Скупштини општине Лучани на усвајање.

Захвалност учесницима у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног акционог плана за управљање миграцијама, Општинско веће општине Лучани решењем бр.06-15-12//2019–III од 18.02.2019.године образовало је Савет за миграције општине Лучани у чијем су саставу:

- Председник општине Лучани;
- Помоћник Председника општине Лучани, заменик председника;
- Окружни координатор КИРС-а за Моравички округ;
- Директор Дома здравља Лучани;
- Представник Националне службе за запошљавање;

- Руководилац Службе за катастар непокретности Гуча;
- Шеф одељења за урбанизам, грађевинарство, имовину и инспекцијске послове Општинске управе општине Лучани;
- Секретар Црвеног крста општине Лучани;
- Директор Центра за социјални рад општине Лучани;
- Начелник Полицијске станице Лучани у Гучи;
- Радник Општинске управе општине Лучани.

Захваљујемо се свим члановима Савета за миграције, Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије на стручној подршци у изради документа.

Подршку за израду локалних акционих планова за управљање миграцијама Комесаријат је обезбедио у оквиру пројекта “Јачање капацитета и партнерства за управљање миграцијама у Србији”, за који је средства обезбедила Влада Швајцарске, посредством Швајцарске агенције за развој и сарадњу (SDC) и Међународне организације за миграције (ИОМ).

Сажетак

Локални акциони план за управљање миграцијама за период 2023-2027. године је документ који изражава наставак дугорочног опредељења општине Лучани да побољша услове живота и могућности за интеграцију различитих категорија миграната у локалну заједницу.

Овим документом се утврђују општи и специфични циљеви везани за решавање различитих врста изазова у области управљања миграцијама у општини Лучани.

Локални акциони план (ЛАП) је усмерен према свим особама које су према свим особама које бораве на територији општине Лучани, а учествују у процесу различитих врста миграција, нарочито оним присилним, имајући у виду егзистенцијалне потешкоће које ствара како лицима која су била њима изложена, тако и локалној заједници која је дужна да се о њима стара, а живе на територији општине Лучани

Полазећи од анализе потреба миграната на територији општине Лучани а у складу са националним стратешким опредељењима дефинисан је један Општи циљ.

Општи циљ Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, ИРЛ и повратника по споразуму о реадмисији:

Кроз свеобухватно управљање миграцијама створити услове за испуњавање секторских циљева као што су: побољшање социјалног положаја, заштита права миграната, стварање амбијента за коришћење позитивних развојних потенцијала миграција и ублажавање негативних ефеката одлива становништва.

ПОГЛАВЉЕ 1. Основни подаци о општини

1.1. Географски положај

Подручје општине Лучани простире се у западном делу Републике Србије и припада Моравичком округу. Захвата површину од 454 квадратна километра и спада у средње велике општине у Србији.

Територија општине Лучани простире се између Овчарско-Кабларске клисуре, планине Јелице и развођа реке Бјелице према Голијској Моравици. Општина Лучани има издужен облик, правац пружања северозапад-југоисток. Општина се североисточно граничи са Чачком, југоисточно са Краљевом, јужно са Ивањицом, југозападно са Ариљем, а северозападно са Пожегом. Овај предео познат је и под називом Драгачево и у великој мери се границе Општине поклапају са границама овог предела.

Слика 1. Положај општине Лучани на територији Републике Србије

1.2. Демографске карактеристике

Становништво на подручју општине Лучани већином је досељеничког порекла. Као и већина крајева и овај део насељен је западном струјом из предела Старог Влаха, околине Сјенице, околине Нове Вароши и Лима, Црне Горе, Херцеговине и других крајева, као што је део источне Босне (Фоча, Осата).

Роми су настањени у највећем броју у селу Гуча, а само једна породица живи у Лучанима. Вековни суживот и дугогодишња повезаност са осталим националним заједницама је резултирала међусобним поштовањем и уважавањем. Као и у осталим срединама, током историје Роми су најчешће по занимању билисвирачи, џамбаси, трговци стоком, корпари, а има их и који се баве земљорадњом. Временом, Роми на територији се развијају на образовном и економском нивоу.

Старосна и полна структура становништва општине Лучани приказана је у Табели 1. по старосним групама, а подаци који су наведени узети су из пописа становништва од 2022. године.

Пол	Укупно	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-84	85 и више	Пунол етно станов ништв о	Просе чна старос т
С	16933	1353	1409	1577	1784	2128	2585	3037	1982	653	425	14490	47,60

М	8569	678	723	872	579	1157	1338	1488	915	252	167	7342	46,36
Ж	8364	675	686	705	805	971	1247	1549	1067	401	258	7148	48,86

Табела 1: Старосна и полна структура становништва општине Лучани

Ови подаци указују да ова општина улази у дубоку демографску старост и да је тренутно просечна старост становништва 47,60 година. На територији општине има 8569 мушкараца и 8364. Просечна старост мушкараца је 46,36 година, а жена 48,86 година.

Анализа података о запосленом активном становништву показује да је више запослених према општини пребивалишта а према последњем попису из 2022.године.

Регитровани запослени		Регитровани запослени према општини пребивалишта у односу на бр.становника	Просечне зараде без пореза и доприноса	Регитровани незапослени	Регитровани незапослени на 1000 становника
Према општини рада	4896	33	71652	760	49
Према општини пребивалишта	5545				

Табела 2. Структура запосленог становништва и зараде

ПОЉОПРИВРЕДА:

Основни подаци

Пољопривредна газдинства	5259	(2012)
Годишње радне јединице (број)	6388	(2012)
Двоосовински трактори	2359	(2012)
Условна грла (број)	11034	(2012)

Број грла стоке, 2012

Говеда	5366
Свиње	12002
Овце	24105
Живина	59801
Укупно:	101274

ОБРАЗОВАЊЕ:

Предшколско образовање

Број установа	1	(2022)
Број објеката	5	(2022)
Деца узраста 0-3 године	131	(2022)
Обухват деце узраста 0-3 године у %	38,9	(2022)
Деца узраста од 3 год. до поласка у ППП	289	(2022)
Обухват деце узраста од 3 год. до ППП у %	79,6	(2022)
Деца која похађају припремни пп	105	(2022)

Предшколско образовање – капацитет 2021.год.

Број примљене децембар	522
Уписана деца преко капацитета	39
Деца која нису примљена	0

Основно образовање

Основне школе – матичне школе	6
Основне школе – подручна одељења	14
Ученици уписани у основне школе – матичне школе	936
Ученици уписани у основне школе – подручна одељења	82

Средње образовање

Средње школе	2
Ученици уписани у средње школе	302
Ученици који завршавају средњу школу	108

КУЛТУРА:

Основни подаци

Број биоскопа	1
Број посетилаца биоскопа	153
Број музеја	0
Број посетилаца музеја	0
Број позоришта	0
Број позоришних представа	0
Број посетилаца позоришта	0

ЗДРАВСТВО:

Број лекара	25
Број лекара на 1 000 становника	1,5
Број стоматолога на 10 000 становника	1,8

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА:

Укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за соц.рад	1643
Удео корисника соц.заштите у укупној популацији у %	9,6
Број стручних радника у Центру за соц.рад	4
Однос бр.корисника соц.заштите и стручних радника Центра	411
Однос бр.становника и стручних радника Центра	4227

УГОСТИТЕЉСТВО И ТУРИЗАМ:

Основни подаци

Доласци туриста	
<i>домаћи</i>	210
<i>страни</i>	150
Ноћења туриста	
<i>домаћи</i>	529
<i>страни</i>	857
Просечан број ноћења туриста	
<i>домаћи</i>	2,5
<i>страни</i>	5,7

Развојне карактеристике

- Погодан географски положај
- Велики људски ресурси
- Заступљеност индустријске производње
- Окружен рекама/ планинама, обрадивим површинама
- Близина ауто-пута
- Развијен приватни сектор

Проблеми

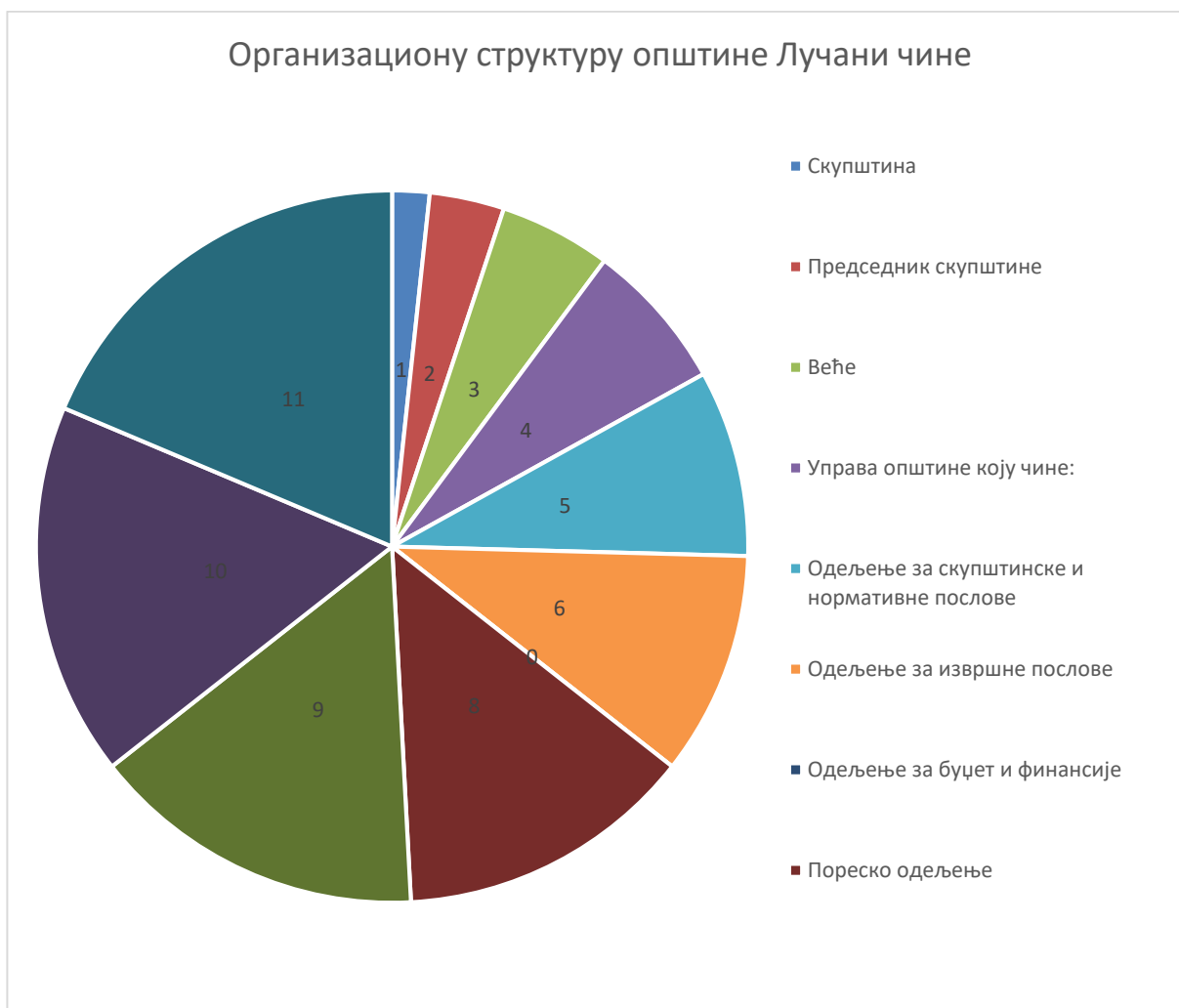
Поред свих набројаних предности и постигнућа, општина Лучаниима и низ проблема који се могу сврстати у неколико група.

1. Недостатак детаљних регулационих планова.
2. Недостатак средстава
3. Спора имплементација стратегија/планова у циљу обезбеђивања пуног поштовања људских права

Организациону структуру општине Лучаничине :

- Скупштина
- Председник скупштине
- Веће

- Управа општине коју чине:
 - Одељење за скупштинске и нормативне послове
 - Одељење за извршне послове
 - Одељење за буџет и финансије
 - Пореско одељење
 - Одељење за привреду и локални економски развој
 - Одељење за урбанизам, грађевинарство, имовину и инспекцијске послове
 - Одељење за друштвене делатности и општу управу

Графикон 2. Организациона структура општине Лучани

У Општинској управи образују се организационе јединице за вршење сродних управних, стручних и других послова. Општинском управом руководи начелник.

Повереништво за избегла и интерно расељена лица припада Одељењу за друштвене делатности и општу управу. На овим пословима ради један извршилац, који је распоређен и на друге послове, па је само једним делом радног времена укључен у ове послове.

ПОГЛАВЉЕ 2. Подаци о мигрантима (избеглицама, интерно расељеним лицима и повратницима и осталим мигрантским категоријама) на територији општине Лучани

2.1. Подаци о избеглицама, интерно расељеним лицима и повратницима

Општина Лучани прихватила је одређени број миграната. Према подацима Комесаријата за избеглице Републике Србије на дан 20.06.2023. године, регистровано је 34 избегла и 59 интерно расељених лица на територији општине Лучани. Разлози за смањење броја избеглих лица има неколико, а најчешћи су: регулисање пребивалишта и личне карте и пресељење на територију друге општине.

На територији општине Лучани постојала су три колективна центра за смештај избеглих и расељених лица, у Лучанима и Гучи и сви су затворени и порушени, део породица је смештен у згради за колективно становање на Старој колонији, а други део у поступку збрињавања (кроз добијене станове у згради која треба да почне да се гради на Новој колонији).

Избегла лица су смештена и у приватном смештају и претежно се баве пољопривредом, занатством и пружањем услуга, а основни извор прихода им је зарада или јенекратне новчане помоћи Центра за социјални рад. Поједине породице су започеле са изградњом индивидуалних стамбених објеката, али због ниских и нередовних примања, нису у могућности да исте оспособе за становање, па се део помоћи остварује кроз грађевинске пакете.

За избегла и интерно расељена лица смештена у општини Лучани је карактеристично и то да су породице избеглих лица углавном старачке, док су породице интерно расељених лица многобројне и вишегенерацијске.

Општина Лучани, у складу са својим могућностима, помаже породицама миграната (избеглих и интерно расељених лица). Ради се, углавном, о једнократној новчаној помоћи за лечење и куповину основних животних намирница преко Центра за социјални рад.

На основу препоруке Центра за социјални рад општине Лучани, 10 лица су корисници Народне кухиње Црвеног крста.

И поред низа различитих програма подршке мигрантима (избеглицама и интерно расељеним лицима) који су током претходних година реализовани на територији општине Лучани, те поред бројних општинских програма и мера помоћи још увек има одређен број миграната (избеглица и интерно расељених лица) који се налазе у стању социјалне потребе.

Према организационој шеми Општинске управе, Повереништво за избеглице припада Одељењу за друштвене делатности и општу управу, које је ресорно надлежно за област социјалне заштите. Поред тога, решењем Општинског већа општине Лучани број 06-15-12/2019-III од 18.02.2019. године образован је Савет за миграције.

2.2. Старосна структура миграната (избеглих, интерно расељених лица и повратника)

Што се тиче старосне структуре породица избеглих и интерно расељених лица, може се рећи да су породице избеглих лица углавном старачка домаћинства (жене старије од 60 и мушкарци старији од 65 година), која живе сама или у пару. Млађи, радно способни чланови породица избеглих лица су, углавном, регулисали пребивалиште и личну карту. Након што су регулисали пребивалиште, млади су, посебно млади из породица које су биле смештене на територији града и приградских насеља, напустили општину Лучани и настанили се на територији друге општине. Одређен број лица је прибавио лична документа из земље порекла и отишао у земље Европске уније.

Породице расељених лица су углавном вишегенерацијске. Смештени су у приватни смештај.

Што се тиче повратника по основу споразума о реадмисији то је локално ромско становништво са пребивалиштем у Гучи или селу Гуча. Млађи мушкарци а неретко и њихове невенчане супруге који су одлазили у Немачку због рада на црно и били протерани натраг.

Сва ова лица се и даље налазе регистрована у бази података повереништва само сада као активна (још у избегличком статусу) или пасивна (без статуса) без обзира да ли су се одазивала на пописе или не.

2.3. Образовна структура избеглих, интерно расељених лица и повратника

Образовна структура миграната (избеглих, интерно расељених лица и повратника) је шаролика. Избегла лица су, углавном, са завршеном или непотпуном основном школом, док један број лица има средње стручно образовање (углавном занати). Највећи број лица којима је престало својство избеглог лица су углавном са средњом стручном спремом, док је око 3 њих са вишом и високом стручном спремом.

Што се тиче интерно расељених лица ситуација је другачија. Највише њих су деца школског узраста, а мањи број деце је предшколског узраста и на студијама. У категорији одраслих је највише оних са средњом стручном спремом око 20 лица је са вишом и високом стручном спремом, али су евидентирана лица са непотпуном основном школом и лица без школе. У категорији повратника лица су са основном стручном спремом.

На територију општине Лучани у претходном периоду није дошла већа група лица повратника по Споразуму о реадмисији. Укупно је евидентирано 15 повратника. Ова лица се по уласку на територију Републике Србије углавном шаљу у места где им је било забележено последње пребивалиште или у колективне центре предвиђене за њихов прихват одакле ће се даље збрињавати. У овом случају, ради се о локалном становништву Ромске популације које је ради по пар месеци у Немачкој на црно и враћа се, или буде протерано.

2.4. Колективни центри

Постојали су колективни центри који су затворени и порушени, а то су:

- Објекат старог дечијег вртића Лучани (било смештено 6 породица)
- Зграда Ратка Митровић Лучани (било смештено 4 породице)
- Зграда Хидроградње у Гучи (било смештено 4 породице)

2.5. Регионални програм стамбеног збрињавања

Општина Лучани је у поступку спровођења стамбене изградње у оквиру Регионалног стамбеног програма (РХП) – Потпројекат 5, давањем у закуп 15 стамбених јединица са могућношћу куповине.

Реализацијом Потпројекта 5 и преласком корисника у новоизграђену зграду ослобађа се зграда социјалног становања са 6 станова (који ће се доделити заинтересованим корисницима).

2.6. Досадашње активности на територији општине Лучани у односу на избегла, интерно расељена лица и повратницима по Споразуму о реадмисији

Општина Лучани се брине о избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима назаконом прописан начин и преко институција које су за то надлежне, а то су: Повереништво за избеглице и миграције општине Лучани које води административне и друге послове, Црвени крст, Центар за социјални рад, здравствене службе...

У оквиру Потпројекта 5, 2015.године је расписан конкурс за избор корисника помоћи за решавање стамбених потреба избеглица давањем у закуп 15 стамбених јединица са могућношћу куповине, на ком је изабрано 15 корисника. У међувремену, један корисник је одустао а две кориснице преминуле. Из тог разлога је поновљен конкурс 2020.године за упражњене 3 стамбене јединице. Конкурисала су 3 једночлана домаћинства, која су испунила услове и добили су стамбену јединицу. Зграда није завршена у року због проблема са извођачима. Након завршетка радова, корисници ће бити усељени и биће спроведен поступак потписивања првих уговора о закупу са могућношћу куповине. Њиховим усељењем биће задовољене тренутне потребе готово свих наших корисника у потреби. Већина корисника је била смештена у згради социјалног становања којом располаже Центар за социјални рад и која ће бити ослобођена преласком истих у новоизграђену зграду. Ту се отвара слободан простор за два интерно расељена лица која ће бити смештена.

Што се тиче сеоских кућа са окућницом, додељене су 3 куће (у периоду 2018-2021.год.), две за избегла и једна за расељено лице.

Додељен је један грађевински материјал. Било је корисника који су били заинтересовани, па се предомислили, због чега смо морали да враћамо средства Комесаријату. Генерално је проблем што су корисници сами неодлучни или се објекат не води на њих. (што се тиче грађевинског матер.)

Захваљујући Комесаријату за избеглице и миграције сваке године су најугроженији корисници добијали су једнократне новчане помоћи као и помоћи у пакетима хране.

2.7. Избеглице према Закону о азилу и привременој заштити, тражиоци азила и мигранти у потреби без утврђеног статуса

У великој мери, због свог стратешког и геополитичког положаја, Западни Балкан је постао битна тачка на једној од главних миграторних рута на путу ка ЕУ. Током 2015. године, државну границу Србије прешло је више од пола милиона миграната са Блиског Истока, Азије и Африке, готово тридесет пута више у односу на целу 2014. годину. Чињеница да је од тог броја укупно поднето мање од 700 захтева за азил, говори да жељена дестинација миграната није Србија, већ државе чланице Европске уније. Овакав развој ситуације ствара притисак на институције које се баве управљањем миграцијама како у организационом тако и у финансијском погледу јер управљање миграцијама представља комплексан процес који захтева планско и организовано поступање, као и координисан приступ и континуирану сарадњу свих релевантних органа.

У општини Лучани, у овом тренутку, не постоји центар за азил, односно прихватни центар. Такође, општина се у овом тренутку не налази на транзитним рутама и на њеној територији

нема регистрованих лица којима је додељен азил, миграната у потреби без утврђеног статуса или тражилаца азила.

Такође, оружани сукоби у Украјини који су почели 24. фебруара 2022. године, приморали су велики број украјинских држављана да напусти своје домове и оде у избеглиштво. Влада Републике Србије донела је одлуку о привременој заштити грађана Украјине, сходно Закону о азилу, којом је избеглим особама омогућен боравак од годину дана, бесплатно образовање, здравствена заштита и укључење на тржиште рада. На територији општине Лучани нема евидентираних лица из Украјине.

2.8. Жртве трговине људима

Уједињене нације трговину људима дефинишу као „врбовање, превоз, пребацивање, скривање и примање особа употребом силе или претњом и другим облицима присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребом ауторитета или положаја или другим облицима принуде у циљу сексуалног или економског искоришћавања ради стицања профита и користи трећег лица”. Искоришћавање може имати различите облике као што су сексуално искоришћавање, принудни рад, ропство и узимање органа. Жртве трговине људима или никада не пристају на трговину, или њихов пристанак нема значаја јер је добијен коришћењем присиле или обмане.

Жртве трговине људима представљају специфичну и веома угрожену и осетљиву мигрантску групу, која без своје воље мигрира са једног подручја/области на друго, било у оквиру државних граница или међународним миграцијама. Жртва трговина људима може да постане сваки појединац, без обзира на пол, узраст, територијалну припадност или државе, тако и при екстерним миграцијама када су од стране починилаца, односно извршилаца овог кривичног дела, без сагласности и против своје воље присиљене да бораве на територији друге државе. Трговина људима може али и не мора укључивати транспорт на другу локацију. Лица се могу сматрати жртвама трговине људима без обзира да ли су експлоатисана у граду где живе или су превезена са циљем њихове експлоатације, да ли су се претходно сложила да раде са трговцем људима, да ли су учествовала у извршењу кривичног дела што је дошло као последица њихове експлоатација.

Смештена на такозваној „Балканској рути“, Србија је последњих година постала важна тачка на миграционим путевима за мигранте из многих земаља Блиског истока, Африке и Азије који воде ка региону Западног Балкана и даље ка земљама западне Европе. Током овог периода, ситуација је еволуирала од ванредне кризе, која је захтевала хитно збрињавање миграната у транзиту, до оне дуготрајније природе где се све већи број ових људи налази у ситуацији продуженог боравка у Србији. Такво стање рађа плодно тле за експлоатацију миграната од стране организованих криминалних група и индивидуалних починилаца. У таквим ситуацијама линија разграничења између кријумчарења миграната и трговине мигрантима често постаје нејасна. Оно што је неспорно јесте да су за ублажавање ризика од трговине људима за потенцијалне жртве међу мигрантским становништвом и решавање њихових потреба неопходни усклађен и координисан приступ, као и успостављање сарадње различитих институција, како оних на централном, тако и оних на локалном нивоу. Уколико се то не уради, постоји ризик да се занемари рањивост знатног дела људи који лако могу да постану плен у праксама трговине људима. У том смислу је важно разумети да рад на идентификацији и заштити жртава трговине људима не представља само вид пружања хуманитарне помоћи овој групи људи, већ и спречавање даљег развоја криминалних активности претварања хуманитарне кризе у безбедносну⁴.

Нема података о овој категорији лица на територији општине Лучани.

⁴Видети више у Уред специјалног представника и координатора ОЕБС-а за борбу против трговине људима (2017): Од прихвата до признавања: идентификавање и заштита жртава трговине људима у мјешовитим миграционим токовима - Усредсређеност на објекте за прву идентификацију и прихват избјеглица и миграната у региону ОЕБС-а, доступно на: <https://www.osce.org/files/f/documents/5/e/399206.pdf>, [приступљено 10.08.2022].

2.9. Дијаспора

Према Закону о дијаспори и Србима у региону (члан 2. став 1), дијаспора обухвата држављане Републике Србије који живе у иностранству, припаднике српског народа и исељенике са територије Републике Србије и из региона, као и њихове потомке. Према томе, дијаспору чине сви припадници српског народа и лица српског порекла, независно од места рођења и дужине боравка у иностранству. Српска дијаспора није хомогена група и обухвата неколико генерација миграната као што су радни мигранти од 1960-их надаље, избеглице из 1990-их, као и талас високообразованих млађих емиграната који су недавно напустили земљу у потрази за бољим економским приликама у иностранству. Према уделу припадника дијаспоре у односу на укупан број становника у држави, Република Србија спада у ред земаља са изузетно бројном дијаспором, јер се процењује да ван државе живи око 4,5–5 милиона становника. Овако велики број припадника дијаспоре у иностранству и Срба у региону резултат је дуге историје исељавања становништва из различитих разлога у различитим периодима, од економских, политичких, верских, културних, породичних разлога, па до присилних миграција и исељавања пред насиљем и прогоном.

Дијаспора као агент развоја - Дијаспора може имати кључну улогу у садашњем и будућем развоју локалне заједнице, пре свега преко инвестирања и трансфера знања. Сагледава се као важан канал који олакшава двосмерни проток капитала – социјалног, односно хуманог, интелектуалног, политичког, културног и финансијског. Мигранти представљају мостове који повезују места порекла и дестинације, који могу да унапреде дијалог захваљујући транснационалним везама које одржавају, преношењем знања и искуства и финансијским ресурсима којима могу побољшати стање у локалној заједници. На тај начин помажу остваривању сарадње и подстичу развојне идеје. Спона је најјача на локалу, односно друштвена мрежа је најгушћа и жеља за улагањем властитих ресурса најснажнија када се ради о блиској средини и конкретним људима којима је подршка неопходна. За овако нешто треба да постоји системска подршка државе, и на националном и на локалном нивоу. За активирање потенцијала и успостављање сарадње са дијаспором, неопходно је прво мапирање дијаспоре и постојећих удружења, али су нужне и опсежне консултације са припадницима дијаспоре пре него што се приступи конкретним облицима сарадње. Неопходно је да се препознају и мапирају постојеће иницијативе дијаспоре – програми, мреже, удружења, стручни и пословни клубове у заједници и земљама дестинације; и пронађу начини да се подрже и повежу са развојним потребама локалне заједнице. Због тога је потребно успоставити чвршћу сарадњу локалних органа надлежних за привреду и економију (нпр. Канцеларија за локални економски развој) и организација за подршку привреди (нпр. Регионалних привредних комора), као и органа локалне власти надлежних за образовање како би се мапирани чланови локалне дијаспоре и на основу њихових ресурса развиле политике подстицајне за укључивање локалне дијаспоре у економски развој општине и развој компетенција.

Како локална заједница да развија сарадњу са дијаспором:

- Идентификовати кључне развојне приоритете и конкретне пројекте како би се направио заједнички програм са дијаспором
- Дефинисати и идентификовати дијаспору
- Идентификовати партнере у дијаспори и препознати њихове интересе
- Идентификовати како и где дијаспора може да да специфичан допринос развоју локалне заједнице
- Развити подстицаје који ће привући дијаспору да учествује у развојним програмима
- Идентификовати главне препреке сарадњи са дијаспором
- Изабрати адекватне друштвене мере и политике
- Изградити капацитете ЈЛС да ради са дијаспором
- Осигурати кохерентност политика дијаспоре и локалне заједнице

Локалне политике које укључују миграције у развојну компоненту као и стварање повољног амбијента за мигрантски капитал ће довести до интензивнијег развоја саме локалне средине. Показана је потреба за мерама политике према миграцијама на локалном нивоу, који је препознат као субјект спровођења миграционе политике. Управљање миграцијама становништва треба да садржи најцелисходнији одговор како да миграције постану покретач развоја неразвијених и региона у развоју. Циљ је да се миграције перципирају и реализују не као претња, већ као шанса за развој од локалног до националног нивоа Србије.

Међутим, евидентан је мањак информација и званичних података о броју и структури учесника циркуларних миграција, броју лица у дијаспори, као и званичних контаката са тим лицима или организацијама у иностранству. Општина се залаже да у будућности отвори званичне канале комуникације са лицима/организацијама у дијаспори, покуша да дође до званичних података и потенцијално именује лице/оформи тело које ће се бавити одржавањем сталних канала комуникације, као и да евентуално организује један годишњи догађај где ће се та лица/организације окупити у матици.

Усвајањем Локалног акционог плана за управљање миграцијама, формирањем тимова за праћење и мапирање дијаспоре као и за мапирање и праћење циркуларних миграција отвара се могућност институционалне синергије, а која ће дати резултате у виду спровођења и унапређења сарадње дијаспоре и матице и подстицање транснационалног предузетништва, стварања услова за праћење, подстицање и подршку циркуларним и повратним миграцијама, стварања услова за ефикасније управљање унутрашњим миграционим токовима.

ПОГЛАВЉЕ 3. Анализа ситуације и закључци

Ово поглавље обухвата четири врсте квалитативних анализа:

1. Преглед документације релевантне за питања и проблеме миграната
2. анализу заинтересованих страна (локалних актера);
3. анализу стања (техником SWOT анализе);
4. анализу проблема са закључцима.

3.1.Преглед документације обухватио је неке од кључних међународних општеприхваћених правила и конвенција, затим актуелни национални правни и стратешки оквир, као и најважнија стратешка документа усвојена на локалу, релевантна за област управљања миграцијама.

Међународни оквир

Међународно миграционо право обухвата правила међународног права која се односе на свекатегорије миграната. С обзиром да на међународном плану не постоји скуп норми које се односе директно на мигранте, примењују се одредбе различитих међународних уговора. Република Србија је страна потписница следећих међународних декларација и уговора који се посредно или непосредно односе на мигранте:

- 1948 Универзална декларација о људским правима
- 1951 Конвенција о статусу избеглица и пратећи Протокол 1967;
- Међународни пакт о грађанским и политичким правима;
- Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима;

- Међународна конвенција о укидању свих облика расне дискриминације;
- Конвенција о правима детета;
- Глобални компакт о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама⁵;
- УН Агенда 2030 за одрживи развој⁶;
- ЕУ пакт о миграцијама и азилу
- Европска конвенција за људска права (1950) – Савет Европе;
- Конвенција Савета Европе о борби против трговине људима;

Национални законодавни оквир од значаја за питања управљања миграцијама је садржан у следећим документима:

- Закон о избеглицама („Службени гласник РС”, број 1/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/2002-одлука СУС и „Службени гласник РС”, број 30/2010);
- Закон о управљању миграцијама („Службени гласник РС”, број 107/2012);
- Закон о азилу и привременој заштити („Службени гласник РС”, број 24/2018);
- Закон о странцима („Службени гласник РС”, број 24/2018 и 31/2019);
- Закон о Црвеном крсту Србије („Службени гласник РС”, број 107/2005);
- Закон о социјалној заштити („Службени гласник РС”, број 24/2011 и 117/2022-одлука УС);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, број 129/2007, 83-2014-др. Закон, 101/2016-др. закон, 47/2018 и 111/2021-др. закон);
- Закон о дијаспори и Србија у региону („Службени гласник РС”, број 88/09);

⁵Глобални компакт о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама - Глобални компакт (GCM) представља међународни стратешки документ са веома широко постављеним приступом како би се заједничким приступом међународне заједнице оснажиле могућности за постизање различитих циљева ради побољшања положаја становништва на целој планети, заштити свих елемената природе и живота на свим континентима и океанима, односно живота уопште, чији је један од приоритета плански интегративни приступ решавању нарастајућег феномена глобалних миграција, како би се удруженим напорима, средствима и усаглашеним активностима појединачних учесника постигли оптимални резултати. Основни разлози за усвајање овог Глобалног компакта били су жеља за подстицањем међународне сарадње у погледу управљања међународним миграцијама, олакшавање развоја нових политика у области миграција за државе које се сусрећу с различитим изазовима и давање простора за његово спровођење у складу с локалним околностима и могућностима. Главно начело на којем почива Глобални компакт јесте заштита безбедности, достојанства, људских права и основних слобода свих миграната, без обзира на њихов тренутни правни статус. Решавање свих аспеката међународних миграција – укључујући хуманитарна, развојна и питања људских права, кроз унапређену координацију на међународном плану, борбу с ксенофобијом, расизмом и дискриминацијом према мигрантима и развој механизма за заштиту рањивих категорија миграната, представља жељени исход примене Глобалног компакта. У том смислу, Глобални компакт предвиђа 23 циља, с пратећим активностима за њихово испуњење, који треба да обезбеде да сви мигранти, неvezано за њихов статус, буду у прилици да остварују људска права кроз обезбеђен приступ базичним услугама. Њиховом применом би се дао одговор на легитимне бриге држава и заједница које пролазе кроз демографске, економске, друштвене и еколошке промене а које изазивају или су резултат миграција, ублажило би се дејство негативних покретача миграција и смањили би се ризици у процесу миграција. Свака држава појединачно извештава о имплементацији GCM на својој територији, и то на основу резултата који се бележе на локалном нивоу.

⁶Агенда УН за одрживи развој 2030 - Реч је о глобалној развојној агенди за период након 2015. У наредних 15 година се од држава потписница очекује да мобилишу све ресурсе како би искоренили сиромаштво, борили се против неједнакости и нашли одговоре на климатске промене. Агенда 2030, са 17 циљева и 169 потциљева одрживог развоја укључује све три кључне димензије одрживог развоја: економски раст, социјалну инклузију и заштиту животне средине. Институционални развој и сарадња, који треба да обезбеде владавину права и мир, су такође покривени одговарајућим циљевима. Једна од идеја водиља Агенде 2030 јесте да свако осети добробит од њене примене и да се нико не остави иза колоне (“*leave no one behind*”). Најважнији специфични потциљ који се односи на миграције је 10.7: „Олакшати прописне, безбедне, регуларне и одговорне миграције и мобилност људи, укључујући и кроз примену планских и добро управљаних миграционих политика “. Мигранти доприносе развоју кроз: транснационалне везе, искуства и знања и финансијске ресурсе који могу значајно да унапреде локалну заједницу. Интегрисање миграција и развоја у приоритете ће се одразити на неколико сектора – од тржишта рада, пореских прихода и урбаног планирања.

-Закон о потврђивању Споразума између Републике Србије и Европске заједнице о реадмисији лица која незаконито бораве („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 102/07);

Национални стратешки документи од значаја за питања избеглих, интерно расељених лица и повратника су:

- Стратегија за управљање миграцијама („Службени гласник РС“, број 59/2009);
- Стратегија о економским миграцијама Републике Србије за период 2021–2027. године („Службени гласник РС“, број 21/2020);
- Стратегија за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период од 2015. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 62/2015);
- Стратегија реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији („Службени гласник РС“, број 15/2009);
- Стратегија очувања и јачања односа матичне државе и дијаспоре и матичне државе и Срба у региону („Службени гласник РС“, бр. 4/11 и 14/11);
- Стратегија запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године („Службени гласник РС“, број 18/21-4 и 36/21);
- Стратегија супротстављања ирегуларним миграцијама у Републици Србији период 2018. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 105/2018);
- Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године („Службени гласник РС“, број 23/2022);
- Национална стратегија социјалног становања („Службени гласник РС“, број 13/2012);
- Стратегија одрживог опстанка и повратка на Косово и Метохију („Службени гласник РС“, број 32/2010);
- Стратегија за родну равноправност 2021-2030
- Стратегија подстицања рађања 2018
- Национална Стратегија за младе 2015-2025
- Стратегија превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштита жртава 2017-2022
- Стратегија развоја образовања у Србији до 2030. године,
- Стратегија превенције и заштите од дискриминације 2022-2030,
- Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014–2024. године („Службени гласник РС“, број 85/14);
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национални план акције за децу.
- Национални програм за интеграцију Србије у Европску унију;
- План реаговања у случају повећаног прилива миграната са проценом потреба (2015. година)

-Одлука о пружању привремене заштите у Републици Србији расељеним лицима која долазе из Украјине "Службени гласник РС", бр. 36 од 18. марта 2022, 21 од 17. марта 2023.

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, у мају 2010. године усвојен је закон о изменама и допунама Закона о избеглицама. Уз то, 8. новембра 2012. године, усвојен је Закон о управљању миграцијама који на свеобухватан начин уређује питање управљања миграцијама.

Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002 и ревизија из марта 2011.године) дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за

повратак и локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе.

Национална стратегија за управљање миграцијама дефинише планско и организовано управљање миграцијама пружењем спољних и унутрашњих миграционих кретања, и спровођење активности које ће довести до подстицања регуларних и сузбијања нерегуларних миграција, као и решавање проблема избеглица и ИРЛ, ефикасан и ефективни прихват и одржива социо-економска реинтеграција повратника - грађана Републике Србије по споразуму о реадмисији.

Стратегија економских миграција Републике Србије – покрива низ тема у вези са феноменом економских миграција, њиховим управљањем, корелацијом миграција и развоја, као и улогом дијаспоре као покретача (локалног) развоја. Кључне циљне групе су радно способно становништво, дијаспора, повратници из иностранства и странци различитих образовних профила. Општи циљ Стратегије је стварање привредног и друштвеног амбијента за успоравање одласка радно способног становништва, јачање веза са дијаспором, подстицање повратних и циркуларних миграција, као и привлачење странаца различитих образовних профила.

Национална стратегија реинтеграције повратника по споразуму о реадмисији (2009) утврђује приоритетне области, као што су: издавање личних докумената, решавање питања смештаја, стварање могућности за запошљавање и остваривање других права, као што су права на здравствену заштиту, образовање, социјалну заштиту и породично-правну заштиту итд. Одсуство координације и размене информација о повратницима представља озбиљну сметњу у регистрацији лица која се враћају по основу реадмисије, утврђивању њихових потреба и пружања адекватне заштите ради њиховог укључивања у нову средину;

Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица, односно локалне реинтеграције повратника, којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.

Локална планска и акциона документа значајна за област управљања миграцијама су:

- Стратегија одрживог развоја општине Лучани (у поступку израде за период 2021-2031.год.)

3.2.Анализа стања у локалној заједници у области управљања миграција извршена је кроз идентификовање досадашних активности и резултата у овом домену и сагледавања позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу.

	<u>Снаге</u>	<u>Слабости</u>
У Н У Т Р А Ш Њ Е	Политичка воља Стручни људски ресурси Добри технички и администарствени капацитети Постојање информативног система Седиште великог броја привредних субјеката Добра комуникација привредника и локалне самоуправе Велика заинтересованост предузетника за подршку друштвено одрживим пројектима	Неорганизованост и неактивност корисника Не постоје подстицајни фондови локалне самоуправе за помоћ угроженим категоријама Неадекватна образовна структура Недовољна сарадња са центрима за образовање одраслих Не постоји системски приступ?, Непрепознавање значаја економских миграција на локалном нивоу?

	<p>Постоје основне инфраструктуре неопходне за спровођење активности,</p> <p>Пораст свести о значају економских миграција на локалном нивоу,</p> <p>Дугорочни тренд позитивног социо-економског развоја?,</p> <p>Бројна и распрострањена дијаспора?.</p>	<p>Повећан обим спољних миграција?</p> <p>Недовољна информисаност дијаспоре о могућностима повезивања и улагања?</p>
<p>С П О Љ А Ш Њ Е</p>	<p style="text-align: center;"><u>Могућности</u></p> <p>Подршка КИРС</p> <p>Могућност школовања на свим нивоима</p> <p>Могућност изградње социјалних станова</p> <p>Имплементација националних стратегија које су усмерене на креирање повољнијих привредних и друштвених услова у земљи,</p> <p>Подизање свести о значају проблема код већине актера у систему,</p> <p>Равномернији регионални развој којим би се смањила емиграција и подстакао повратак младих у места порекла,</p> <p>Преусмеравање миграционих токова унутар државе,</p> <p>Повратак високообразоване радне снаге и стручњака из иностранства,</p> <p>Развој транснационалног предузетништва,</p> <p>Привлачење директних инвестиција,</p> <p>Усклађивање са политиком и праксом Европске уније.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Препреке</u></p> <p>Закон о локалној самоуправи (мале надлежности)</p> <p>Лоша законска позиција институција које се баве проблемима избеглица</p> <p>Неједнак третман избеглица и ИРЛ</p> <p>Нестабилна политичка и економска ситуација у земљи</p> <p>Спора имплементација националних стратегија</p> <p>Изостанак координације и активније улоге јединица локалне самоуправе,</p> <p>Недовољна и нередовна статистичка евиденција,</p> <p>Неуједначене дефиниције,</p> <p>Недовољна координација са екстерним актерима,</p> <p>Ниска свест грађана о значају економских миграција за развој државе,</p> <p>Исељавање младог, репродуктивно и радно способног становништва,</p> <p>Губитак људског капитала исељавањем,</p> <p>Недостатак атрактивних развојних шанси за повратнике из иностранства,</p> <p>Неконтролисано одвијање миграција које убрзава биолошку депопулацију у емиграционим просторима.</p>

Најважнији закључци ове анализе су:

- Локална заједница има значајне капацитете за управљање миграцијама и унапређење положаја различитих мигрантских група, али морају да се превазиђу слабости на локалном нивоу у смислу јачања капацитета ради информатичке обуке и покретања иницијативе за прављење јединствене мреже података, нарочито када се имају у виду нове категорије миграната.

Главне снаге локалне заједнице релевантне за питања ове популације су: политичка воља и подршка општинске структуре власти, стратешки приступ развоју општине у различитим областима као и стручност и посвећеност чланова Савета за миграције и трајна решења, стратешка улога повереника за избеглице. У даљем раду требало би побољшати услове за рад стручних служби ангажованих на подршци избеглицама, интерно расељеним лицима и повратницима, мигрантима у потреби без утврђеног статуса и тражиоцима азила, али и категоријама миграната које су по први пут обухваћене овим планским документом, и искористити стечена искуства и спремност локалне самоуправе да се бави проблемима ове циљне групе.

Потребно је унапредити информисаност миграната о могућностима и правима на локалном нивоу. Захваљујући постојању позитивних законских прописа препознато је социјално предузетништво које се реализује кроз пројекте школовања и дошколовања. Такође, потребно је даље радити на јачању толеранције и подизању свести домицилног становништва у вези проблема различитих категорија миграната, али и о позитивним и негативним ефектима које миграције могу имати на развој локалне заједнице. Посебан изазов представљаће успостаљање релевантне базе података о економским миграцијама на територији општине Лучани.

Најзначајније спољашње могућности, које из ширег друштвеног окружења делују на питања управљања миграција у локалној средини су: политички консензус на националном нивоу за унапређење положаја различитих категорија миграната, односно постојање активности и програма различитих институција и организација који имају за циљ преусмеравање миграционих токова унутар државе и повратак високообразоване радне снаге и стручњака из иностранства, и који би допринели равномернијем регионалном развоју, којим би се смањила емиграција и подстакао повратак младих у места порекла.

Као важне препреке из спољашњег окружења које би требало узети у обзир у процесу даљег планирања, идентификоване су следеће: рат у Украјини; смањење донаторских фондова намењених овим питањима; недостатак системског одговора на проблем економских миграција; неопходност дефинисања приоритета и унапређивање међусекторске сарадње; изостанак проактивног приступа решавању ове проблематике; недостатка јединственог система за прикупљање података о економским миграцијама; повећање обима економских миграција како унутар, тако и изван Републике Србије; неискоришћени развојни потенцијали дијаспоре; недовољно подстицање повратних и циркуларних миграција; неопходност едукације о значају миграционих процеса за развој одређеног простора.

3.3. Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја миграната и то:

- Крајње кориснике услуга (различите категорије миграната)
- Кључне партнере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Крајњи корисници Локалног акционог плана за унапређење положаја миграната су:

- Избеглице
- Интерно расељена лица
- Повратници по основу споразума о реадмисији

- Дијаспора
- Жртве трговине људима

Општинска управа обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке различитим категоријама миграната у локалној заједници.

Повереништво за избеглице, као део општинске управе врши поверене послове у оквиру своје делатности и координацију различитих програма који се односе на помоћ избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима и мигрантима.

Кључни партнери локалној самоуправи су:

Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије обавља послове који се односе на: Утврђивање статуса избеглица, збрињавање избеглица, вођење евиденције, усклађивања пружања помоћи избеглицама од стране других организација, обезбеђивање смештаја избеглица, покреће иницијативе за тражење међународне помоћи од институција УН и других међународних организација.

Центар за социјални рад, је вишефункционална стручна установа социјалне заштите и представља базичну установу стручног рада и услуга у социјалној заштити у којој се непосредно и посредно задовољава већина социјално заштитних потреба грађана и њихових породица.

Црвени крст делује на основу Женевске конвенције, Закона о црвеном крсту, Статута, Стратегије развоја и на основу принципа (Хуманости, непристрасности, неутралности, независности, добровољности, јединства и универзалности). Црвени крст активно учествује у збрињавању и пружању помоћи избеглицама, ИРЛ и повратницима и то не само хуманитарног карактера већ и организовањем здравствене заштите, помоћи при упису у школе, при запошљавању, социјалне помоћи, спајању породица и др.

Здравствена установа ДЗ општине Лучани пружа услуге примарне и секундарне здравствене заштите и специјалистичке услуге. Избегла, ИРЛ и повратници остварују своја права у овој области, као и сви други грађани. Смештај тражиоца азила подразумева обавезан здравствени преглед.

Образовне институције-основне школе, школа за образовање одраслих, кроз своје програмске активности обухватају и пружају могућност избеглим и ИРЛ да стекну одређено образовање и преквалификације.

Национална служба за запошљавање- спроводи различите програме подршке запошљавања незапослених, радно способних који активно траже посао. Избегла, ИРЛ и повратници имају једнаке могућности као и сви други незапослени да користе ове програме.

Невладине организације које имају своје активности на подручју општине, а те активности се односе на хуманитарну помоћ, подизање капацитета избеглих, ИРЛ и повратника, обезбеђивање помоћи у прибављању докумената и правне помоћи, итд.

3.4. Анализа проблема избеглих, интерно расељених лица, повратника и миграната у транзиту и тражиоца азила је показала да су њихови главни проблеми следећи:

- Нерешено стамбено питање. Овај проблем имају лица која станују у приватном смештају (плаћање закупа и режијских трошкова) и лица која живе у сопственим објектима (неусловни, недовршени објекти).
- Незапосленост. Генерално висока стопа незапослености у локалној заједници и недостатак радних места, условљавају високу незапосленост избеглих и ИРЛ. Већина се бави привременим и повременим пословима који нису регистровани и другим облицима стицања зараде у сивој економији.
- Недостатак материјалних средстава. Изражен је у већем делу избегличке и расељеничке популације а посебно код старачких домаћинстава, самохраних родитеља, породица које имају хроничне и тешко оболеле чланове или децу ометену у развоју.
- Пасивност избеглих, ИРЛ и повратника у локалној заједници у односу на сопствене потребе који се исказују кроз непостојање свести о самоорганизовању.
- Лоша информисаност циљних група о правима и могућностима за унапређење услова живота.
- Депопулација и старење становништва. Из општине Лучани се у највећој мери иселава најчешће младо и високообразовано становништво, те емиграција има изразито негативне последице на понуду квалификоване радне снаге и свеукупни економски развој. Такође, све већа концентрација радно и репродуктивно способног становништва у већим градовима десеткује популационо мања насеља, те су главне карактеристике мањих локалних заједница постале неразвијеност, сиромаштво и социјална искљученост, што је условило слабљење њиховог свеукупног развојног потенцијала.
- Ниска свест грађана о значају економских миграција за развој локалне средине- Потребно је да се мигранти препознају као важни агенти промена, односно развојни потенцијал општине Лучани. Такође, повратне и циркуларних миграцијесунедовољноподстицане.
- Недовољно развијена сарадња са дијаспором – Не постоји база података, нити су идентификовани припадници дијаспоре пореклом са територије општине.

3.4. Општи закључци анализе:

- Локална заједница и локална самоуправа имају капацитете за подршку и унапређење положаја миграната(избеглих, интерно расељених лица и повратника и осталих мигрантских категорија), као што су: људски ресурси; одговарајуће локалне развојне документе и стратешки приступ развоју Општине.
- Искуство установа, невладиних организација и локалне самоуправе у спровођењу пројеката отвара могућност добијања донаторских средстава која су неопходна за испуњење свих активности Локалног акционог плана што би требало да допринесе превазилажењу препрека као што су неповољна политичка и економска ситуација у земљи.
- Потребно је процес планирања засновати на партнерској сарадњи актера на локалном нивоу, подстицању транспарентности у раду и подели одговорности.
- озбиљност и обим проблема са којима се суочава популација избеглих, интерно расељених и повратника намеће плански и фазни приступ њиховом решавању. Ово се нарочито односи на проблем становања који захтева значајне ресурсе. Неопходно је планирати решавање ових проблема кроз потуну усклађеност програмских и финансијских аспеката плана и уз систематско издвајање дела средстава из локалног буџета и планирање начина за прикупљање средстава кроз различите нове пројекте или привлачење већ постојећих донаторских и кредиторских пројеката.
- Решавање питања управљања миграцијама је неопходно још од процеса планирања повезати са

општим, већ дефинисаним развојним трендовима Општине.

3.5.Препоруке

- Идентификовати сопствене ресурсе који се могу усмерити у решавање проблема управљања миграцијама
- Покренути иницијативу за стално стамбено збрињавање на територији локалне заједнице.
- Радити на повећању видљивости најугроженијих миграната у локалној заједници
- Повећати запосленост преквалификацијом и доквалификацијом избеглица, ИРЛ и повратника за дефицитарна занимања.
- Организовати укључивање младих припадника мигрантске популације у што већи број манифестација;
- Иницирати сарадњу са свим заинтересованим странама на тему јачања капацитета у управљању миграцијама
- Јачање сарадње са Комесаријатом за избеглице и миграције
- Потребно је изградити и ојачати институционалне капацитете за праћење и унапређење квалитета података о економским миграцијама
- Успостављање релевантне базе података о дијаспори и економским миграцијама
- Унапређење сарадње са дијаспором и промоција повратка у матицу
- Едукација, дијалог и сарадња неопходни како би се максимизирале предности миграција и осигурало да миграција доприноси развоју, којим се креирају могућности за све.
- Повећати ниво свести како најшире јавности, тако и представника локалних власти и невладиних удружења и организација који могу доћи у контакт или раде на пружању директне помоћи жртвама трговине људима у циљу боље идентификације, помоћи и заштите група под ризиком.

ПОГЛАВЉЕ 4. Приоритетне циљне групе

Критеријуми Локалног акционог плана за избор приоритетних група међу мигрантском популацијом на територији општине Лучани су:

- Егзистенцијална и стамбена угроженост циљне групе;
- Бројност циљне групе погођене одређеним проблемом;
- Хитност решавања проблема;
- Досадашњи ниво обухвата лица и група организованом друштвеном подршком;
- Истовремена погођеност циљне групе већим бројем проблема;
- Могућност доприноса локалном развоју;
- Мандат и одговорност локалне самоуправе у односу на проблем.

Циљне групе на основу ових критеријума су:

- Избегла лица,
- Интерно расељена лица,

- Повратници који имају неадекватне услове становања;
- Дијаспора
- Жртве трговине људима

Најугроженија лица у оквиру претходних приоритетних група:

- Породице чији су чланови тешко или хронично болесна лица, или деца ометена у развоју
- Самохрани родитељи без сталних примања
- Самачка старачка домаћинства без сталних прихода
- Избегла, интерно расељена лица и повратници по споразуму о реадмисији која немају средстава да заврше започету стамбену изградњу;
- Избегла, интерно расељена лица и повратници по споразуму о реадмисији који живе као подстанари и плаћају станарину;
- Вишечлане и вишегенерацијске породице избеглих, интерно расељених и повратника.
- Породице миграната чији су чланови тешко болесни, или имају децу ометену у развоју. Незапослена, радно способна избегла, интерно расељена лица и повратници по основу споразума о реадмисији.

Приоритетни проблеми су:

- Пасивност корисника
- Нема јединствене и ажурне базе корисника
- Нерешено стамбено питање
- Незапосленост
- Ниска свест о значају проблематике из области управљања миграцијама

ПОГЛАВЉЕ 5. Општи и специфични циљеви

Полазећи од анализе стања, локалних ресурса и капацитета, као и од анализе потреба свих наведених категорија миграната на територији општине Лучани, а у складу са националним стратешким опредељењима, дефинисан је следећи **општи циљ**:

Кроз свеобухватно управљање миграцијама створити услове за испуњавање секторских циљева као што су: побољшање социјалног положаја, заштита права миграната, стварање амбијента за коришћење позитивних развојних потенцијала миграција и ублажавање негативних ефеката одлива становништва.

На основу овако постављеног општег циља, формулисани су следећи специфични циљеви који су релевантни за остваривање општих циљева у периоду од 2023. до 2027. године.

Специфични циљ 1.1.

У периоду 2023-2027. године стамбено збринуту најмање **5** породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији са пребивалиштем-боравиштем на територији

општине, доделом **помоћи у грађевинском материјалу.**

Специфични циљ 1.2.

У периоду 2023-2027. године стамбено збринути најмање **5** породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији са пребивалиштем-боравиштем на територији општине, кроз пројекте **откупа сеоских домаћинстава.**

Специфични циљ 1.3.

У периоду 2023-2027. године економски оснажити и помоћи осамостаљивање најмање **5** породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији са пребивалиштем-боравиштем на територији општине, кроз **програме доделе средстава за обављање доходних активности.**

Специфични циљ 1.4.

У периоду од 2023. до 2027. године **едуковати** најмање 5 породица избеглица, ИРЛ и повратника по основу Споразума о реадмисији укључивањем у програме преквалификације и доквалификације, у сарадњи са Националном службом за запошљавање.

Специфични циљ 1.5.

У периоду од 2023. До 2027.године успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре на територији општине Лучани, креирањем базе података и мреже лица у дијаспори ради јачања економског развоја општине.

Специфични циљ 1.6.

У периоду од 2023.до 2027. Године повећати ниво свести о проблему трговине људима као облика модерног ропства, организацијом најмање 4 трибине са темом превенције трговине људима намељених најширој јавности (и/или државним и невладиним представницима који раде са групама под ризиком)

ПОГЛАВЉЕ 6.Активности

Специфични циљ 1: До краја 2026. године стамбено збринути најмање 5 породица избеглих, ИРЛ и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих неусловних објеката.

Активности	планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и / или остали локални ресурси	Остали извори		
1.1.Формирање комисије	15 дана	Формирана Комисија	Одлука о формирању Комисије			Скупштина Општине	
1.2. Доношење правилника и израда критеријума за одабир приоритетних породица	7 дана	Донесен правилник, израђени критеријуми	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи Људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
1.3. Расписивање огласа	4 недеље	Оглас објављен	Садржај и услови конкурса, број пријављених кандидата			Општинска комисија	
1.4. Избор корисника и израда прелиминарне листе	15 дана	Утврђена и објављена прелиминарна листа	Записници, извештаји, број изабраних корисника			Општинска комисија	
1.5. Израда и објављивање коначне листе	8 дана	Утврђена коначна листа.	Записник, број изабраних корисника	Постојећи Људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
1.6. Расписивање тендера и одабир најбољег добављача	6 недеља	Тендер расписан и одабран најбољи понуђач	Садржај и услови тендера, садржај понуда			Општинска комисија	
1.7. Потписивање уговора са добављачем	8 дана	Потписан уговор	Услови и садржај уговора			Општинска комисија	

1.8. Потписивање уговора са корисницима	8 дана	Потписани уговори	Садржај уговора				
1.9. Испорука грађевинског материјала	30 дана	Подељена помоћ	Садржај и квалитет помоћи, количина испорученог материјала	Постојећи Људски ресурси		Повереник, општинска комисија	КИРС
1.10. Праћење уградње грађевинског материјала	6 месеци	Пропраћена реализација програма и уградње материјала	Квалитет и ниво остварености			Повереник, општинска комисија	КИРС
1.11. Извештај о реализацији програма	6-12 месеци од дана испоруке	Реализација документована	Садржај и критеријуми извештаја			Повереник, општинска комисија	КИРС

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 1. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.4.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 11 - Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим Потциљ 11.1.	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	

Специфични циљ2: До краја 2026. године, у складу са мерама популационе политике Општине, трајно решити стамбено питање за најмање 5 породица избеглих, ИРЛ и повратника, кроз куповину сеоске куће са окућницом.

Активности	планирано време реализације активности	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и / или остали локални ресурси	Остали извори		
1.1.Формирање комисије	15 дана	Формирана Комисија	Одлука о формирању Комисије			Скупштина Општине	

1.2. Доношење правилника и израда критеријума за одабир приоритетних породица	7 дана	Донесен правилник, израђени критеријуми	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи Људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
1.3. Расписивање огласа за прикупљање понуда за формирање прелиманерне листе сеоских домаћинстава	4 недеље	Оглас објављен	Садржај и услови конкурса, број пријављених кандидата			Општинска комисија	
1.4. Избор корисника и израда прелиминарне листе	15 дана	Утврђена и објављена прелиминарна листа	Записници, извештаји, број изабраних корисника			Општинска комисија	
1.5. Израда и објављивање коначне листе	8 дана	Утврђена коначна листа	Записник, број изабраних корисника	Постојећи Људски ресурси		Општинска комисија	КИРС
1.6. Расписивање огласа/тендера за откуп сеоских домаћинстава	6 недеља	Тендер расписан и одабрана домаћинства	Садржај и услови тендера, садржај понуда			Општинска комисија	
1.7. Потписивање уговора са власницима домаћинстава	8 дана	Потписани уговори	Услови и садржај уговора, број потписаних уговора			Општинска комисија	
1.8. Потписивање уговора са корисницима	8 дана	Потписани уговори	Садржај уговора, број потписаних уговора				
1.9. Усељавање откупљених сеоских домаћинстава	30 дана	Усељени корисници	Садржај и квалитет помоћи, број усељених домаћинстава	Постојећи Људски ресурси		Повереник, општинска комисија	КИРС
1.10. Припрема спецификације за мали грант, спровођење тендера за набавку грађевинског материјала	30 дана	Израђене спецификације, спроведен тендер и изабран добављач грађевинског материјала					
1.11. Закључивање уговора о додели грађевинског материјала	7 дана	Потписани уговори	Број потписаних уговора				
1.12. Испорука грађевинског материјала	30 дана	Испоручен материјал	Количина испорученог материјала				

1.13. Праћење реализације и оцена успешности програма	6 месеци	Пропраћена реализација програма	Квалитет и ниво остварености			Повереник, општинска комисија	КИРС
1.14. Извештај о реализацији програма	6-12 месеци од дана испоруке	Реализација документована	Садржај и критеријуми извештаја			Повереник, општинска комисија	КИРС

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 2. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.4, 1. а	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 11 - Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим Потциљ 11.1	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	

Специфични циљ 3: До краја 2026. године економски оснажити и осамосталити најмање 5избеглих породица, ИРЛ и повратника кроз програме самозапошљавања, односно путем доделе средстава за доходне активности.

Активности	планирано време реализације активности	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЈС и /или остали локални ресурси	Остали извори		
2.1. Потписивање меморандума (донатори, КИРС, локална самоуправа)	1 месец	Потписан меморандум	Услови и садржај меморандума			Донатор, КИРС, локална самоуправа	
2.2. Обезбеђење средстава кроз уговор о додели средстава за економско оснаживање једница локалне самоуправе	1 месец	Обезбеђена средства	Износ средстава			Донатор, локална самоуправа	

2.3. Формирање комисије на нивоу локалне самоуправе	15 дана	Формирана комисија	Одлука о формирању комисије.			Скупштина општине	
2.4. Усвајање правилника и огласа	7 дана	Усвојен текст правилника и огласа.	Садржај и услови правилника			Комисија за избор корисника	
2.5. Расписивање јавног позива	1-2 недеље	Јавни позив расписан	Садржај и услови јавног позива			Комисија за избор корисника	
2.6 Избор корисника и евентуално организовање обуке	15-30 дана	Корисници одабрани	Садржај листе и структура корисника			Комисија за избор корисника	
2.7 Јавна набавка опреме, машина и друге робе која је предмет пакета доходних активности	1-3 месеца	Јавна набавка спроведена	Документација порпуна				
2.8 Избор најповољнијег добављача	7 дана	Најповољнији добављач одабран	Садржај понуда				
2.9 Потписивање уговора са корисником програма	7 дана	Уговори потписани	Услови и садржај уговора				
2.10 Потписивање уговора са добављачем	7 дана	Уговори потписани	Услови и садржај уговора				
2.11 Испорука грантова		Грантови испоручени	Садржај и квалитет грантова				
2.12 Праћење реализације и оцена успешности програма	24 месеца	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука			Локална самоуправа	КИРС

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 3. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.2.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 8 - Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све Потциљ 8.3. и 8.6.	Циљ 6. - Олакшавање поштеног и праведног запошљавања и омогућавање услова за достојанствен рад

Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.2. и 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	Циљ 16. - Оснаживање миграната и друштва да остваре пуну укљученост и друштвену кохезију
	Циљ 18. - Улагање у развој вештина и олакшавање међусобног признавања вештина, квалификација и компетенција
	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције

Специфични циљ 4: До краја 2026. године едуковати најмање 15 избеглица, ИРЛ и повратника по основу Споразума о реадмисији укључивањем у програме преквалификације и доквалификације, у сарадњи са Националном службом за запошљавање.

Активности	планирано време реализације активности	Резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и /или остали локални ресурси	Остали извори		
3.1.Идентификовање потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификација	2 месеца	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и израђен програм преквалификација	Број и врсте дефицитарних занимања	Људски ресурси – запослени у НСЗ		Повереништво за избеглице	НСЗ
3.2. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	2 месеца	Одржане најмање 2 презентације за најмање XX потенцијалних корисника; оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа, Повереништво за избеглице	НСЗ, локална самоуправа, локални медији
3.3. Формирање комисије	8 дана	Комисија формирана	Састав комисије			Скупштина општине	КИРС
3.4. Усвајање правилника	8 дана	Правилник усвојен	Садржај и услови правилника			Комисија	КИРС
3.5. Расписивање јавног позива	3 недеље	Јавни позив оглашен	Садржај и услови јавног позива			Комисија, општина	КИРС
3.6. Избор корисника	2 недеље	Корисници одабрани	Број и структура корисника			Комисија, општина	КИРС
	1 месец	Направљен распоред обуке кандидата по	Број кандидата по занимањима, време	Људски ресурси		Комисија, НСЗ	КИРС

3.7. Припремање распореда обуке		одговарајућим занимањима	реализације обука по занимањима				
3.8. Реализација програма обуке	6 месеци	Одржане обуке за кориснике програма преквалификације; обуку је успешно завршило најмање 25 полазника	Број и врста реализованих обука (врста занимања), број полазника који су успешно завршили обуке	Људски ресурси, предавачи, простор		Локална самоуправа	НСЗ
3.9. Информисање послодаваца о новим кадровима		Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодаваца који су показали спремност да приме на пробни рад особе које су успешно завршиле обуку	Људски ресурси		Локална самоуправа	НСЗ, привредници, предузетници, локални медији
3.10. Праћење реализације и оцена успешности програма	Континурано	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Локална самоуправа	КИРС

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 4. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.2.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 8 - Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све Потциљ 8.3. и 8.6.	Циљ 6. - Олакшавање поштеног и праведног запошљавања и омогућавање услова за достојанствен рад
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.2. и 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	Циљ 16. - Оснаживање миграната и друштва да остваре пуну укљученост и друштвену кохезију
	Циљ 18. - Улагање у развој вештина и олакшавање међусобног признавања вештина, квалификација и компетенција
	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције

Специфични циљ 5: У периоду од 2023. до 2027. године успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре на територији општине Лучани, креирањем базе података и мреже корисника ради јачања економског развоја општине.

Активност	Период реализације	Резултати	Индикатори	Ресурси	Одговорни актер	Партнери
6.1. Успостављање сарадње и трајне комуникације, размена сазнања и информација са Министарством спољних послова	Континуирана активност	Остварени контакти, успостављена сарадња, размењени подаци	Одржани састанци, записници, потписани споразуми о сарадњи	Постојећи људски ресурси	Локална самоуправа, МСП	Повереништво, КИРС, Савет за миграције
6.2. Формирање тима за спровођење пројеката	10 дана	Формиран тим	Решење о формирању тима	Постојећи људски ресурси	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције
6.3. Формулисање начина прикупљања података и креирање базе података	Континуирана активност	Креирана база	Подаци унети у базу	Постојећи људски ресурси	Локална самоуправа, пројектни тим	Повереништво, Савет за миграције
6.4. Успостављање контаката и организовање састанака са припадницима дијаспоре	Континуирана активност	Успостављене везе, размењене информације и планови, договорена будућа сарадња	Број одржаних састанака	Постојећи људски ресурси	Локална самоуправа, пројектни тим, припадници дијаспоре	Повереништво, Савет за миграције
6.5. Медијска презентација с циљем промоције пројекта	Континуирано по активнос тима	Јавност упозната са активностима	Новински чланци, тв прилози, интернет материјал	Постојећи људски ресурси	Локална самоуправа, пројектни тим	Повереништво

Све активности и мере у оквиру специфичног циља б. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1. а	Циљ 1. - Прикупљање и коришћење тачних и разврстаних података као основа за политике засноване на доказима
Циљ 4. Обезбедити инклузивно и квалитетно образовање и промовисати могућности целоживотног учења Потциљ 4.4.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 3. - Пружање тачних и благовремених информација током свих миграционих фаза
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16. и 17.18.	Циљ 5. - Увећање расположивости и флексибилности путева за регуларне миграције
	Циљ 6. - Олакшавање поштеног и праведног запошљавања и омогућавање услова за достојанствен рад
	Циљ 16. - Оснаживање миграната и друштва да остваре пуну укључености друштвену кохезију
	Циљ 23. - Јачање међународне сарадње и глобалних партнерстава за сигурне, уређене и регуларне миграције

Специфични циљ 6: У периоду од 2023-2027 повећати ниво свести о проблему трговине људима као облика модерног ропства, организацијом најмање 3 трибине са темом превенције трговине људима намењених најширој јавности (и/или државним и невладиним представницима који раде са групама под ризиком).

Активности	Планира но време реализа ције	Очекивани резултати	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализаци ји
				Буџет/ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
1	2	3	4	5	6	7	8
6.1. Потписивање уговора са донатором за реализацију тематских радионица у складу са правилима и наменом доступног финансирања	10 дана од одобравања пројекта од стране донатора	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор, висина средстава	Постојећи људски и други ресурси	Износ донаторских средстава није унапред познат	Локална самоуправа, Савет за миграције, повереник	КИРС и други донатори
6.2. Предузимање припремних радњи за организовање тематских радионица, презентација, јавно оглашавање	30 дана од потписивања уговора	Одржавање најмање 3 тематске радионице за 10 до 15 потенцијалних учесника	Објављен јавни позив, број тема које су припремљене и број учесника и број обухваћених служби у општини	Постојећи људски и други ресурси		Локална самоуправа	КИРС и други донатори, Црвени крст
6.3. Избор тема, предавача, полазника	10 дана		Број пријава			Локална самоуправа	КИРС и други донатори,

		Одабрана тема, предавач и полазници		Постојећи људски и други ресурси			Црвени крст
6.4. Одржавање тематских радионица	1 до 2 дана по радионици	Организоване и одржавање тематске радионице	Број учесника	Постојећи људски и други ресурси		Локална самоуправа	КИРС и други донатори, Црвени крст
6.5. Извештај о завршетку реализације појединачне пројектне активности	2.квартал	Урађен извештај о спроведеним активностима, урађени флајери о радионицама и појмовима везаним за миграције	Број одржаних радионица, број обучених државних службеника	Постојећи људски и други ресурси		Локална самоуправа	КИРС и други донатори, локални медији

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 8. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 16 - Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити ефикасне, поуздане и инклузивне институције на свим нивоима Потциљ 16.1, 16.3, 16.6, 16. а, 16.б.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	Циљ 10. - Спречавање, сузбијање и искорењивање трговине људима у контексту међународних миграција

ПОГЛАВЉЕ 7. Ресурси – Буџет

На основу досадашњег искуства и искуства других локалних самоуправа процењено је да ће за реализацију Локалног плана 2023 - 2027. године бити укупно потребно око 100.000 ЕУР.

Детаљан годишњи буџет за сваку годину примене Локалног плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за ту годину.

Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих **извора**: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

Поступајући у складу са донетим Националним стратегијама за управљање миграцијама, смањење сиромаштва, решавање питања избеглих и интерно расељених лица, запошљавања, одрживог развоја, очекује се финансијска подршка ресорних министарстава у реализацији активности ЛАПа.

Овај Локални акциони план ће се, поред осталих намена, користити у сврху представљања општине Лучани и привлачења донаторских средстава за реализацију наведених циљева.

ПОГЛАВЉЕ 8. Аранжмани за примену

Аранжмани за примену Локалног акционог плана обухватају **локалне структуре и различите мере и процедуре** које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- 1) Структуре за управљање процесом примене ЛАПа и
- 2) Структуре које су оперативне и примењују ЛАП

Структуру за управљање процесом примене ЛАПа, након његовог усвајања, представљаће *Савет за управљање миграцијама и трајна решења*.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног акционог плана;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног акционог плана;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера - учесника у процесу унапређења положаја избеглих и ИРЛ у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног акционог плана;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног акционог плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници - партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног акционог плана има следеће задатке одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним планом;
- Редовно достављање извештаја координатору/ки Савета за миграције и трајна решења о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
- Учесће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана;
Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

У општини Лучани се процењује да ће носиоци програма, пројеката и активности ЛАП-а бити у првом реду следеће институције:

1. Повереништво за избеглице
2. Центар за социјални рад
3. Дом здравља
4. Црвени крст
5. национална служба за запошљавање
6. канцеларија за младе

ПОГЛАВЉЕ 9. Праћење и оцена успешности

- **Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације):**

да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП-а ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

- **Временски оквир:**

Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2023-2027. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње. Финална евалуација обавиће се на крају 2027. године.

- **Предмет мониторинга и евалуације:**

Мониторинги евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.

- **Кључни индикатори утицаја** за праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана ће бити следећи:

1. Број нових програма у области управљања миграцијама
2. Обухват и осталих категорија миграната новим услугама и мерама;

3. Структура корисника/ца услуга и мера програма;
4. Ниво укључености различитих актера у пружање услуга у локалној заједници;
5. Обим и структура финансијских средстава издвојених за програме у области управљања миграцијама(буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...)

Процесни индикатори су дефинисани у склопу табеле Локалног акционог плана.

Методе и технике мониторинга и евалуације: За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори, анкете), анкете, извештавање идр.

Савет за миграције и трајна решења биће одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног акционог плана.

Локални савет ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације Локалног акционог плана.

Тим за мониторинг и евалуације чиниће стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно баве питањима из области управљања миграцијама.